

Література

1. Бордунов В. Д., Верещагін О. М. Міжнародне повітряне право. Київ: Ін Юре, 2013. 389 с.
2. Опис додатків до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію: редакція видань ІКАО від 02.11.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_655 (дата звернення: 02.04.2019 р.).
3. Про міжнародну цивільну авіацію: Конвенція ІКАО від 07.12.1944 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_038 (дата звернення: 02.04.2019).
4. Тимченко Л. Д. Міжнародне повітряне право: підручник. Харків: Право, 2012. 425 с.

УДК 342.951:351:82(043.2)

Цюсьмак А.А., студент,
Інститут права та психології
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
Дуброва Ю.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н.В., к.ю.н.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВІТРЯНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

Правове регулювання повітряного кордону України складається з міжнародно-правових норм (зокрема з норм міжнародно-правових договорів, що є частиною чинного законодавства України, та інших джерел міжнародного права, що є міжнародно-правовими зобов'язаннями для України, наприклад, міжнародно-правових звичаїв) і власне норм національного законодавства України.

Міжнародно-правові норми, що регулюють питання повітряного кордону, є частиною міжнародного повітряного права. Як зазначає О. В. Столярський, міжнародне повітряне право – це галузь міжнародного права, яка охоплює систему норм, що регулюють відносини між державами та іншими суб'єктами міжнародного права з приводу використання повітряного простору з метою здійснення міжнародних повітряних сполучень і гарантування її безпеки.

Сфера дії міжнародного повітряного права охоплює два рівні [1]:

- 1) правове регулювання міжнародних польотів у повітряному просторі певних держав;
- 2) правове регулювання польотів у міжнародному повітряному просторі.

Серед багатосторонніх договорів міжнародного повітряного права слід вказати такі, як:

- Конвенція про уніфікацію деяких правил, що стосуються

міжнародних повітряних перевезень (Варшавська), 1929 р.;

– Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чиказька), 1944 р.;

– Конвенція про міжнародне визнання прав на повітряні судна (Женевська), 1948 р.;

– Конвенція про збитки, завдані іноземними повітряними суднами третім особам на поверхні (Римська), 1952 р.;

Міжнародна практика повітряних сполучень між державами виробила також спеціальні галузеві принципи, які мають конкретне застосування лише у цій сфері діяльності держав. Серед них варто виділити такі: Принцип суверенітету над повітряним простором; Принцип гарантування безпеки міжнародної цивільної авіації; Принцип свободи польотів у міжнародному повітряному просторі (свобода польотів над відкритим морем є складовою частиною загальноновизнаного принципу свободи відкритого моря, закріпленого в Конвенції ООН з морського права 1982 р.) [3].

Слід зазначити, що кожна держава самостійно визначає порядок допуску іноземних повітряних суден у свій повітряний простір. Така дозвільна система є основою правового режиму повітряного простору всіх держав на сьогодні, який є обов'язковим як для регулярних, так і нерегулярних міжнародних польотів.

Режим повітряного простору і міжнародних польотів – це сукупність юридичних норм, які визначають права й обов'язки держав щодо повітряного простору, його використання, порядок повітряних перевезень, правовий статус повітряних суден і членів екіпажу, вантажу та пасажирів. Відповідно до статті 29 Чиказької конвенції, кожне повітряне судно договірної держави, яке здійснює міжнародні польоти, повинно мати в наявності такі документи:

– свідоцтво про його реєстрацію;

– посвідчення про його придатність до польотів;

– відповідне свідоцтво на кожного члена екіпажу;

– бортовий журнал;

– дозвіл на бортову радіостанцію;

– список прізвищ пасажирів із вказівкою пунктів відправлення і призначення;

– докладні декларації на вантаж [2, ст. 29].

Для реалізації норм міжнародного повітряного права головне місце відведено національному законодавству, яке регулює діяльність цивільної авіації та пов'язані з нею міжнародні правовідносини. В Україні основним законодавчим актом у цій сфері є Повітряний кодекс України від 4 травня 1993 р., який містить положення про використання міжнародного повітряного простору (стаття 12) [2, ст. 12], здійснення міжнародних польотів (стаття 57) [3, ст. 57], переліт державного кордону (стаття 58) [3, ст. 58].

Україна як суб'єкт міжнародного права здійснює повний та винятковий суверенітет над своїм повітряним простором. Правовий режим повітряного простору України регламентується національним законодавством: Законом України «Про Державний кордон України» від 4 листопада 1991 р. [4], Повітряним кодексом України від 4 травня 1993 р. [3] та відповідними міжнародними договорами, учасником яких є Україна.

Отже, правове регулювання повітряного кордону України складається з міжнародно-правових норм; норма про висотну межу державного суверенітету (повітряної території) у 100–110 км над рівнем моря має характер міжнародно-правового звичаю; чинне законодавство України не встановлює висотної межі повітряних кордонів. Українська доктрина міжнародного права визначає висотну межу державного суверенітету (повітряної території) переважно у 100–110 км над рівнем моря.

Література

1. Міжнародне публічне право : підручн. / [авт. кол.: В. М. Репецький, В. М. Лисик, М. М. Микієвич та ін.]; за ред. В. М. Репецького. – 2-ге вид., стер. – Київ : Вид-во «Знання», 2012. – 437 с.

2. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 07 грудня 1944 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_038

3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19 травня 2011 р. №3393-VI // Відом. Верхов. Ради України від 9 грудня 2011 р. – №48–49. – Ст. 536.

4. Про державний кордон України : Закон України від 4 листопада 1991 р. №1777-XII // Відомості Верховної Ради України від 14 січня 1992 р.

УДК 339.543(043.2)

Яківчук Ж. В., Чемирис М. С., студенти,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н. В., к.ю.н.

ДОГОВОРИ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО СПОЛУЧЕННЯ ЯК РІЗНОВИД ДжЕРЕЛ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

У зв'язку з виникненням нових сфер життєдіяльності суспільства роль договору як первинного елементу виникнення зобов'язання постійно зростає. Адже оскільки виникають нові правовідносини, то укладення договорів стає найпростішим способом їх урегулювання. При цьому дуже важливим є врахування інтересів сторін, адже від цього залежить успіх того чи іншого заходу.